GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 57. Brasiovu 6 Augustu 25 Iuliu 1876.

Fric'a de Russi'a.

II.

De cativa ani incóce chiaru cele mai de frunte diarie dualistice, germane si maghiare pare ca sunt farmecate, de propaga mereu credinti'a, ca celu mai de aprópe bellu mare ce va avea armat'a nóstra imperiale va fi nesmintitu si neaparatu in contra Russiei. Se fácemu inse abstractiune dela spaimele diarialoru, fia mari fia mici, fia de ori-ce colóre, si se trecemu la una alta impregiurare, dupa noi de prea mare importantia. Cá de optu ani incóce, ori-candu s'au pusu in discussiune de comissiuni proiectele caliloru ferate din Galiti'a si din Transilvani'a, totu-deauna s'a luatu in de aprópe consideratiune si s'au aruncatu in cumpana eventualitatea de belluri crunte intre Austri'a si Russi'a. Pre candu curgea certele pentru proiectulu calei ferate orientale, ajunsa astadi pana la Brasiovu, s'a pusu dela Vien'a conditiune, „cá capetulu de dincóce alu aceleia se se asiedie asia, in catu se póta fi legatu usioru cu lini'a destinata a se continua dela Brasiovu prin Secuime, totu pe sub muntii Moldovei, de-alungulu pana in Bucovin'a, pentru cá in casu de bellu cu Russi'a truppele imperiali se póta fi inaintate cu cea mai mare celeritate inainte si inapoi, pe la tóte strimtorile de munti, spre a respinge ori-ce incercare de invasiune a ostiloru russesci, pe care corpurile austriace nu le-ar' fi potutu bate la Prutu, si ar' fi apucatu a intra in Moldov'a." Discussiuni de natur'a acestora obvinu adesea in comissiunile parlamentarie din Vien'a si Budapest'a. Cu aceleasi ocasiuni se audu apoi si voci à la Orban Balázs, pronuntiate in favórea semaniloru nostri secui si in defavórea romaniloru, camu in acesti termini: „Vedeti de ce tréba ne suntu bravii si minunatii nostri secui? Ei au se bata pe muscali in Moldov'a, in catu se le ésa fumu pe nasu; candu din contra, olachii ii voru saluta cu „Zdrast Brati," 'si voru face cruce cá ei, ii voru conduce la baseric'a loru si voru da man'a cu cazacii: „Na pravá, Na levá!"

Pana in dilele trecute credeamu, ca susu enumeratele cause ar' fi preste mesura de ajunsu spre a nutri fric'a, ingrijare, neliniste continua, candu écca ne desteptaramu intr'o buna demanéti'a cu carticic'a dela Vien'a „Jetzt oder Nie! Mahnruf eines Oesterreichers (Acumu séu nici-odata! Apellulu unui austriacu), esita din pén'a unui barbatu din regiunile superiori ale societatiei, initiatu in multe lucruri secrete ale statului si ingrijatu fórte de venitoriulu aceluia. Trecemu preste impregiurarea, ca acestu eminente publicistu nu este amicu alu dualismului si ca doresce catu mai curend'a departare a comitelui Andrássy dela ministeriulu de externe, unde a facutu fiasco, ne oprimu la partea in care tractédia numai despre armat'a nóstra. Auctorulu taia aici in carne viia pana la osu, in catu trebue se simtimu cu totii dorere cu atatu mai amara, ca acilea este vorb'a si de sangele nostru, adeca de sut'a de mii dintre filii nostrii, si de pungile, de sudórea cea crunta a poporului romanescu. Ni se spune adeca rotundu si respicatu, ca in diece ani de dile, dupa lectiunea cea crunta luata in Bohemi'a, s'au chieltuitu pana acuma pe armata 900 de milióne florini, cu tóte aceste, ea nu este nici pana astadi organisata asia, cá se póta pleca la bataia, si bani inca nu are de locu. De ací incolo auctorulu insíra multime de experimente nefericite din cate s'au facutu in armata, cu sistheme francesci, cu prussiene, cu schimbari de ministri si sistheme, adauge apoi, ca astadi imitamu in tóte pe prussaci, déra nu-i ajungemu intru nimicu, nici in sciintia, nici in administratiune, nici in rigorós'a punctualitate. Budgetulu armatei austriace nu este mare in comparatiune cu alu altoru staturi; déra la noi se facu spese fórte multe cu sustienerea mai multoru institutiuni invechite, nefolositórie si chiaru stricatióse, care se mai conserva numai cá din pietate si chiaru superstitiune. Acele spese abusive publicistulu le probédia cu cifre authentice, din care vomu cita si noi incai pe unele.

Din budgetulu anuale circa de 100 milióne, numai 60,992.444 fl. mergu in spesele necessarie ale armatei, cumu plati, simbrii, nutrementu si imbracamente, spitale, scóle, éra restulu de 30 1/2 milióne din budgetulu ordinariu -lu inghitu comandele, statu-majoru, intendentie, pensiuni s. a. in mesura ce nu se prea vede in alte staturi. Asia de ex. administratiunea centrale dela Vien'a costa 1/2 milionu, auctoritatile militarie 1/2 milionu, preotii regimenteloru 152,384 fl., intendentii militari 3/4 mil., pensionarii 10 milióne florini pe fia-care anu! Numerulu pensionariloru remasi dupa sisthemele vechi este infricosiatu de mare, adeca: 30 generali de artilleria (Feldzeugmeister), 131 generali locot. marsiali de campu, 154 generali-majori, in suma 315 generali; mai departe 1560 oficiari de statu-majoru, adeca coloneli, locot.-coloneli si majori; in fine 3945 capitani, locotenenti primari si locotenenti, toti pensionati. Mai adauge pe preotii si pe medicii militari cati suntu pensionati, summédia apoi tóte aceste cifre la unu locu, si vei avea unu numeru de pensionari, din care se poti compune dóue regimente bune, éra cu pensiunile loru se tii diece regimente. Cu aceste observatiuni nici pe departe nu voiesce nimeni se denege dreptulu de pensiune la oficiarii armatei, din contra 'lu recunósce ori-cine cu tóta placerea; inse nu asia precum s'au pensionatu pana acilea multime nenumerata din ei; ómeni in tóta vigórea vietiei, cari potea prea bine se mai servésca cate 10 si 15 ani, déra au cautatu ei, séu mai marii loru cate unu pretestu cá se-i tramita in pensiune. Mai domina si abusulu, ca la multi oficiari li se dà asia numitulu relutum pentru tienere de cai, multi inse nu tienu nici unulu, altii cate unulu in locu de doi, cate doi in locu de patru. Fia de ajunsu exemplele aceste si se trecemu inainte.

Despre progressele cate s'ar' fi facutu la noi in sciintiele militarie, auctorulu are mari indoieli, de aceea elu considera cifr'a de 800 mii soldati in casu de espeditiune bellica, camu dàndu din umeri. Ací pune densulu celu mai mare temeiu pe casulu unui bellu cu Russi'a, despre care crede, ca este fórte apropiatu si observa cu amaratiune, ca noi tocma pentru unu bellu rusescu, care fara indoiéla va fi celu de antaiu, mai nici-decumu nu suntemu preparati. Acilea se enumera si causele, cum lips'a de cali ferate spre Russi'a, cu esceptiune de cea galitiana, care inse nu stà in nici-unu renume bunu; fruntari'a cea lunga si deschisa spre Russi'a, adeca siesurile Galitiei, unde calarimea are se jóce rol'a cea mai insemnata; déra regimentele nóstre de calarime numera numai 1500 de oficiari cu 42,148 fetiori, din cari numai 37,200 suntu combatanti, si totusi ele costa in timpu de pace 17 1/2 milióne florini. Neasemenatu mai bine stà Russi'a in punctulu acesta. Acelu statu are 70 de mii calarime regulata si 140 de mii cazaci; cari la siesuri facu servitiu fórte bunu. Armat'a rusésca póte se inaintedie asupra nóstra dintr'odata pe patru linii paralelle de cali ferate, éra calarimea sa póte se calce pe la 20 de puncte preste fruntariele nóstre, in catu ar' fi aprópe impossibile se scii, unde se dai peptu mai antaiu cu ea, mai alesu ca cavaleri'a rusésca e ingrijita fórte bine si caii sei suntu din cei mai buni.

La citirea acestoru revelatiuni triste „Neue fr. Presse" din 14 Iuliu se incérca a se insiela pe sine si pe publiculu intregu cu fabul'a ce propaga, ca Russi'a ar' fi totu asia saraca de bani cá si imperiulu nostru, prin urmare ca nu ar' avea cu ce se platésca spesele unei espeditiuni bellice. Este adeveratu ca de 15 ani incóce Russi'a inca a contrasu datorii multe si mari, in catu si acolo se platesce la metallu agio cá si la noi. Las' inse, ca cele mai multe milióne de datorii s'au investitu in cali ferate de lungimi extraordinarie si in restaurarea flottei din marea négra, déra apoi déca Russi'a ar' fi in adeveru totu asia sarantóca cá si noi, atunci mai pucinu se pricepe, de unde acésta frica de unu bellu apropiatu cu acea Russia „fallita," cumu dice numitulu diariu. Vedi tu, cumu se prinde minciunosulu in curs'a pusa de man'a sa. Si apoi pentru-ce atatea defaime, insulte, injuraturi asupra Russiei, atatea chiote cá pe urm'a ursiloru si lupiloru, déca si Russi'a va fi ajunsu la sapa de lemnu? Si ce misteriu se fia acesta, candu lumea vede pe imperatulu nostru si pe imperatulu Alexandru asia desu convenindu, mergundu braciu la braciu, ospetandu, consultandu impreuna cu ministrii loru de externe, si totusi atata frica de russi? Pentruce diariale dualistiloru striga neincetatu: „Écca ursulu mei! Fugiti, fugi Andrássy ca te apuca ursulu!" Dieu ca ací nu póte se fia lucru curatu. Se pare ca dualistii voru fi aflatu, ca in cele din urma in regiunile superiori din Russi'a barbatii de statu ar' fi decisi a face aceea ce voru afla ei cu cale, preste voi'a Maiestatiei Sale rusesci.

Se inchiaiemu. Fric'a ce ducu dualistii de catra Russi'a, se ne fia de mare invetiatura, se ne deschidemu si noi ochii vai de capulu nostru, cu atatu mai vertosu, ca se póte intempla, cá ómenii acestia rapiti de ur'a cea cumplita ce au asupra slaviloru, si decisi a nu suferí cu nici-unu pretiu consolidarea slaviloru meridionali, se incurce statulu intr'unu bellu infuriatu, si cu acésta se ne rapédia pe toti in abissulu nefericirei, se ne pomenimu intr'o dí nuorósa cu cazacii in tiér'a nóstra, precum s'a intemplatu in Iuliu 1853, candu au intratu in Moldov'a, fora cá Europ'a se fia sciutu ceva mai inainte.

Brasiovu in 4 Augustu 1876.

(—) Eri s'a tienutu aici adunarea universitatii districtului. Intre obiectele de prim'a insemnatate se numera rescriptulu ministrului de interne, in carele se comunica universitatiei districtului cumca pre bas'a nóuei legi de arondare, Brasiovulu si districtulu formézа unu nou comitatu, carele va avé de a se organisá la timpu, pre bas'a legii municipale ce sta in valóre pentru comitate.

Candu si cum are se-si incépa noulu comitatu organisarea s'a, se va dispune prin o alta ordinatiune ministeriale.

Atat'a pana acuma despre noulu comitatu, — déra si atata este destulu, cá se recomendamu cu tóta caldur'a romaniloru nostri din cetatea si districtulu Brasiovului, studiarea legei municipale (Art. L. XLII—1870), si consultare timpuria despre cele ce voru fi de a se intreprinde, cá romanii se-si castige in noulu comitatu acea influintia, care o recere numerulu, starea loru intelectuala si materiala. La unele comitate emisele de organisatiune au si sositu si s'au si desbatutu.

In districtulu Brasiovului, precum si in celelalte municipalitati, cari se forméza pre territoriulu fundului regiu, a buna sém'a organisatiunea nu se va poté incepe pana atunci, pana candu nu se voru denumí nuoii comiti supremi.

Despre persónele cari ar' fi destinate de a ocupá scaunulu de comite supremu in Brasiovu se ivescu combinatiuni preste combinatiuni. Cea mai próspeta dice, ca comitatulu Brasiovului va avé in fruntea s'a nnulu si acelasiu comite supremu, carele va stá si in capulu comitatului Treiscauneloru. In casulu acest'a, cine va fi noulu comite? — Celu ce este astadi comite supremu in Treiscaune ori va fi altulu nou? Nu se scie. Atata ne assecura ómeni competenti, ca actualulu comite supremu din Treiscaune este unu barbatu maturu, onestu, dreptu si unu amploiatu deplinu cualificatu si fórte diliginte. Nu se póte dér' presupune, ca va fi delaturatu din postulu seu.

In scurtu trebue se apara si denumirile, cari voru face apoi capetu multeloru combinatiuni.

Despre activitatea romaniloru de prin comitetele comitateloru, desvoltata cu privire la nóu'a arrondare, avemu pucine sciri. Dintr'o epistola privata aflamu, ca comitatulu Cosiognei (Clusiului) tienendu in 17 si 18 Iuliu an. c. congregatiune comitatensa, a facutu o adressa catra ministeriu, in care substerne parerile sale cu privire la statorirea confinieloru comitatului.

In numele romaniloru, membrulu Ladislau Vajda, a propusu unu amandamentu la adressa, in care romanii arata acea nedreptate, care s'a facutu poporatiunei romane din multe comitate, prin nóu'a impartire territoriala. Proiectulu dlui Vajda inse, de-si fù sprigineitu cu tóta poterea cuventului prin dnii Anani'a Trombitasiu, Dr. Silasi, Dr. Aureliu Isacu, prota Rosiescu si altii, nu s'a admisu nici macaru la pertractare din pretestele cele mai nefundate. Speramu ca vomu primí si acelu proiectu si-lu vomu poté comunicá lectoriloru nostri.

Un'a inse le-a successu membriloru romani a scóte la cale in siedinti'a acést'a a comitetului comitatensu:

In acelu comitatu adeca, suntu in asianumitii munti ai Gileului vr'o cateva comune muntene, cari se afla departate de comunele din siesu (vulgo: dela tiéra) 7—8 mile. Aceste comune cu mari greutati si-au croitu prin munte si stanci unu drumu, pre carele se-si póta transportá pucinele producte de munte prin tiéra si se-si póta duce la munte bucatele necessaria.

Aceste comune era mai nainte silite se mérga la lucru de drumu, la asianumitulu drumu alu Nadesiului, in departare de 9—10 mile, cu tóte ca nici-odata nu veniau in positiune a intrebuintiá acestu drumu. La solicitarea membriloru romani ai comitetului, s'a concessu deci comuneloru respective, cá diumetate, in casu de lipsa chiaru si intregu lucrulu de drumu se'lu presteze la drumulu loru de munte, ér' nu la drumulu Nadesiului.

Acést'a concessiune este un'a adeverata bunatate pentru acele comune serace si lovite de multe calamitati.

Din camer'a romana.

Conventiunea comerciala cu Rusi'a. — Desbaterea generala asupr'a acestei conventiuni a fostu de mare interesu, anteiu pentru-ca s'a discutatu eu acea ocasiune asupr'a interesseloru economice si politice ale tierei in generalu, apoi fiinduca in acést'a desbatere s'a facutu ministeriului de facia pentru prima-ora opositiune din partea unoru matadori chiaru ai partitului natiunalu-liberalu, din care a esitu acestu guvernu. In fine este fórte importanta siedinti'a aceea din 14 Iuliu st n. si din acea causa, ca ministeriulu s'a vediutu constrensu pentru prim'a-óra dela deschiderea camerei presente, a luá o positiune energica si imputióre facia de maioritatea parlamentara, care va se dica facia de insasi partisanii sei. Domnului ministru de finance Ion Bratianu, carele a vorbitu emotiunatu si din punctu de vedere inaltu patrioticu, ia succesu de astadata a imblandi pe „tigrii" (radicalii) cari spre marea surprindere a ministriloru le aretara acestora nesce dinti fórte ascutiti.

Desbaterea a introdus'o d. N. Fleva pledandu pentru respingerea conventiunei. Adunarea trecuta cu d. Boerescu a inchiatu conventiunea cu Austri'a. Situatiunea creata de acésta conventiune dise dn. Fleva, ar' trebui se cautamu a-o remediá. D-sa inse nu vede si raportulu nu-i spune cumu va poté remediá conventiunea rusa pe cea austriaca. D. ministru Cogalniceanu a disu ca n'a potutu face studiele necessarie pentru conventiunea cu Rusi'a fiinduca n'a inchiaiat'o d'sa; asia e, dér' d. ministru a adoptat'o si'o inbesce mai multu cá pe copilulu seu, prin urmare ar' fi trebuitu se-o studieze. Argumentulu ministrului ca trebuie se facemu impossibilu monopolulu Austriei, pecatuesce prin aceea ca privesce numai avantagele economice nu si cele politice. Neutralisare póte se esiste pentru articolele ce producu ambele poteri, nu si pentru cele ce le produce numai un'a; Rusi'a produce vite, pesce, icre si avantagele acordate in privinti'a acést'a ii folosescu fórte. Rusi'a e fórte protectiunista, a pusu tacse mari pentru obiectele ce esportamu noi acolo, cumu e vinulu. Vitele din Austri'a vinu la noi gratisu, totu asiá voru veni si din Rusi'a. Acést'a nu are trebuintia de vitele nóstre; va aduce ea la noi; reciprocitatea ast'a e prin urmare ilusoria. Fain'a va intra gratisu cá si din Austri'a; acést'a inse cumpera uneori grane dela noi, pe candu Rusi'a niciodata. Déca fain'a rusésca nu face adi concurintia celei romane caus'a e ca platesce 7% pe candu dupa conventiune va face concurintia pentru-ca nu va mai plati nimicu. Carausi'a se lovesce, dicea d. Cogalniceanu, devenindu monopolulu sasiloru (?) din Brasiovu.

Prin conventiunea de facia se va lovi asemenea; se va nasce dér' concurintia intre sasi si lipoveni séu pahonti; ear' romanii de pe la fruntaria cari traiescu cu carausi'a se voru seraci. D-sa intréba: care e motivulu rationalu spre a acorda Rusiei ceeace a acordatu Austriei o camera nesocotita? Austri'a se mai amesteca la fruntaria, tiene casa cu noi la vame si cine nu scie ce va se dica a tiené casa c'u unu strainu? Ei bine, acést'a a acordat'o d. Boerescu Austriei si d. Cogalniceanu, incarnatiunea partitei liberale, propune s'o acordamu si Rusiei. Acelasiu dreptu celu are Austri'a de-a cumpará teremuri pe litoralulu nostru 'lu va avé si Rusi'a si in curundu vomu vedé litoralulu Prutului acoperitu de stabilimente rusesci. Venindu la cestiunea sociala a Ebreiloru, dice ca vagabondagiulu ebreescu din Podoli'a va capetá o scurgere spre Romani'a, caci aci va gasi liber'a esploatare omului prin omu. Trebuie se se faca modificari in conventiune cá se nise dé avantage. D. Fleva apeléza la camera a tiene sém'a de interesele politice si economice ale tierei si a respinge conventiunea.

D. Al. Candiano-Popescu declara ca n'ar' votá acést'a conventiune déca nu s'ar' fi votatu antaiu cea cu Austri'a. S'ar' intinde mai multu asupr'a partii economice, déca nu s'ar' fi acordatu ministrului autorisarea, cá tarifulu austriacu se se aplice si celorulalte poteri, cari ar' voi se inchiaie conventiuni cu noi. Dandu acea autorisare adunarea a votatu principiulu acestei conventiuni. Conventiunea cu Russi'a e o necessitate, ea e impusa de cea austriaca. Russi'a nu e o potere economica; ea espórta pucine materii, prin urmare nu póte se fia unu pericolu pentru noi, n'are cu ce se ne inunde. Russi'a nu introduce la noi decatu pesce, icre, franghii, turte dulci si alte d'aceste. E seriosu cá pentru asemenea comerciu se fimu presupusi cá lipsiti de patriotismu si tradatori ai interesseloru natiunale, déca amu votá acésta conventiune? Venindu la avantagele politice dice: suntemu in oriinte suntemu pe unu vulcanu, trebuie se fimu prevedietori, se cautamu a ne asicura amici. D-s'a apelléza la camera se faca numai o politica de prevedere si de conservare natiunala nu de illusiune si o róga se priiméscа conventiunea de facia. (Spatiulu nu ne permite a fini de asta-data cu resumatulu acestei insemnate siedintie. Vomu continná dér' in nr. viitoriu).

Senatulu Romaniei a priimitu asemenea conventiunea comerciala cu Russi'a, si proiectulu de lege prin care se stabilesce cá tarifulu vamalu austriacu se aiba valóre si pentru Germani'a, Franci'a, Angli'a, Greci'a si Itali'a. — Olland'a 'si-a esprimatu dorinti'a a inchiaiá unu tratatu de comerciu cu Romani'a.

Brasiovu 5 Augustu st. n.

In Budapest'a s'a tienutu dilele trecute unu consiliu de ministri, care s'a ocupatu in prim'a linia cu stabilirea budgetului pre anulu venitoriu. Acestu budgetu are se fia mai mare cá celu de pre anulu curinte. Altumintrelea nice nu se póte; deficitulu cresce infricosiatu si ministrii magiari nu gasescu altu mediulocu pentru restabilirea ecuilibriului, decatu necontenit'a urcare a budgetului. Dér' si acestu mediulocu s'a aretatu in fine, ca nu numai nu duce la scopu, ci din contra duce pe popóra la ruina, éra statului i pregatesce calea spre bancrotare.

Diariulu „Kelet Népe" comunica, ca in tempulu celu mai de aprópe voru demissioná duoi din ministri, si anume ministrulu de justitia Perczel si celu de comerciu Simonyi.

O scire telegrafica dela Pest'a aduce sasiloru la cunoscintia, ca comitele loru Mauritiu Conradu se va duce cá septemviru la curtea de cassatiune in Budapest'a, si in loculu lui se va denumi Fridericu Wächter, deputatulu cetatii Brasiovu, omu devotatu guvernului maghiaru inca de pre tempulu candu se luptá in sirurile honvediloru.

Adunarea generala a Associatiunei transilvane, in sirulu cronologicu pare-ni-se a XV-a, se apropia si ne place a sperá, ca va fi bine cercetata. Cum nu? Candu sperantiele si interesele nóstre de cultura suntu concentrate in prosperarea acestui institutu natiunalu! Popórele prevedietórie si ingrigiate de viitoriulu seu, de cate-ori se semtu inapoiate si desconsiderate pre alte terenuri ale vietiei publice, 'si afla scutulu, asilulu si sperantiele viitoriului, pre terenulu culturei in diferite directiuni. In asemene impregiurari ne aflamu si noi. De aceea e tempulu, se ne consacramu tóte poterile nóstre vigorose spre diverse ramuri de sciintie si meserii. Si fiindu ca Associatiunea nóstra inca are de scopu nobilu promovarea literaturei si culturei poporului romanu, va se dica cultur'a in generalu, se imbracisiamu cu tóta caldur'a sprigineirea acestui institutu; se cercetamu adunarile generale a acelui'a, si convenindu din diverse parti ale patriei pre unu terenu atatu de nobilu si salutariu, se contribuimu cu luminile genialoru nóstre si cu posibilele nóstre poteri materiale la realisarea scopuriloru de cultura prevediute in § 2 din statutele Associatiunei, caci numai sprigineindu cu poteri unite acestu institutu, potemu avé prospecte de unu progresu, corespundietoriu recerintieloru si indigentieloru nóstre culturali. — —

„Gazeta d'Itali'a" ce apare in Florenti'a aduse dilele trecute unu articlu, care pare a i se fi tramisu chiaru din biuroulu diplomatiei prusso-germane. In acestu articlu de mare importantia pentru austro-ungari, aflamu urmatóriele enunciatiuni: „In poli-

tica nu esistu simpathie, decatu numai interesse... Si óre ce interesse póte se animeze pe Germani'a cea mare in aceste mominte de complicatiuni in oriente? Óre pe ce socotéla se baséza consemtirea ei la totu ce se petrece, si pentru ce n'a protestatu in momentulu, candu tunurile au inceputu a vorbi? — In ce parte suntu indreptate pririle Germaniei este asiá de bine cunoscutu, incatu nice nu trebue se o mai spunemu. Provinciele germane ale Austriei trebue se se impreune cu Germani'a cea mare. Acest'a este scopulu inmediatu alu Prusso-Germaniei. Si Austri'a cunósce acestu periculu, pentru aceea vrè se scape de elu prin intielegere cu Russi'a. Inse acésta cale e gresîta, pentru ca acolo afla numai pre amiculu inimicului seu."

— Din Greci'a inca se respandescu sciri totu mai alarmatórie. Eventualitatea unui resbelu cu Turci'a iè unu caracteru totu mai seriosu. Diariele grecesci au capetatu d'odata mari simpathii pentru caus'a serbésca.

De lenga Cibinu 29 Iuliu 1876.

Mi permitu a-ti comunicá aici in estrasu unele din conclusiunile mai de insemnatate, luate in siedinti'a senatului scolastecu din protopopiatulu gr. cat. alu Sibiiului, tienuta in 25 Iuliu 1876.

Dupa-ce protopopulu - presiedinte salutá pre nou alesii membri pre trienniulu urmatoriu 1875/6—1858/9, cerundu zelós'a conlucrare a acelora in favórea promovarei invetiamentului populariu, se trece la pertractarea obiecteloru puse la ordinea dilei.

1. Mai antaiu se cetesce reportulu despre resultatulu esameneloru in fia-care scóla confessionale din comunele bas. apartienatórie protop. numitu, si pentru delaturarea defecteloru observate, se iau urmatóriele conclusiuni:

a) Se se admoneze ad personam acei docenti, cari in decursulu anului scol. 1875/6 nu si-ar' fi implenitu cu acurateti'a receruta detorentiele sale facia cu promovarea invetiamentului, ér' docentiloru zelosi se li se dè laud'a meritata.

b) Se se admoneze mai departe acele directiuni si respective senate scolarie paroch., care n'ar' fi satisfacutu recerintieloru in sfer'a loru de activitate facia cu promovarea causei scol. in totu respectulu.

c) Se se incerce collectarea de bani si in naturalie, pentru de a se procurá carti si recuisite scolastece pre seam'a pruncilorii amblatori la scóla, fiendu-ca cei mai multi dintre parenti, cari au prunci la scóla, dupa tóte admonitiunile si persvaderile din partea auctoritatiloru scolarie respective, nu se potu induplecá a procurá cartile scolarie necessarie pre seam'a pruncilorii sei, si din lips'a de atari carti, invetiamentulu sufere scadere in modu tare semtitoriu.

d) Se se emitta de nou provocari pentru crearea de fonduri scolastece in fia-care comuna proveduta cu scóla, si anume: prin collecte naturalie, prin donatiuni, testari, cultivarea pre seam'a scólei cu poteri unite a unoru locuri comunale destinate pentru dotatiunea aceleia si creandu si alte isvóre possibile de venituri spre scopulu indigitatu.

e) Se se iè nóue mesuri pentru preocuparea de recuisite scolastece pre seam'a aceloru scóle, cari inca nu le-ar' posiede in totalu séu in parte considerabila, si spre acestu scopu, in comunele cari posiedu venituri comunali, se se céra si ajutória din casselle allodiali.

f) Se se esopereze dela locurile competente dóue premia pentru acei docenti, cari pre lenga diligentia si portare buna, voru poté dovedi celu mai frumosu progressu in cultivarea pomologica.

2. Presied. da apoi cetire unui reportu gen., despre starea invetiamentului popor. pre an. scol. 1875/6, despre piedecile ce stau in calea progressarei aceluia, cum si despre pasii ce s'au facutu in caus'a promovarei causei scolastece. Acelu reportu presentéza o icóna detaliata despre starea invetiamentului pop. in protop. resp. si totu-odata se motivéza a cugetá seriosu la caus'a invetiamentului, a ne uní cu totii poterile, preuti si mireni de tóta class'a si categori'a si a conlucrá cu perseverantia, sinceritate si abnegatiune pre terrenulu causei scolastece atatu moralu, spiritualu, catu si materialu, ca-ci altucum, facia cu impregiurarile critice actuali, nu este scapare si mantuintia. Totu sufletulu inteligente si petrunsu de importanti'a vitala a causei scol., se-si dè tóta osteuél'a cu tempu si fora de tempu a desteptá poporulu, a'lu face se scia pretiui ce e scól'a si astfeliu alu stimulá, cá se fia mai aplecatu a sacrificá pentru **dotatiunea** scólei, se-si tramitia mai regulatu prunci la scóla etc., se nu astepte a fi dusu la scóla numai de fric'a **pedepsei**, ca-ci trebue se marturisimu din esperinti'a de tóte dilele, ca poporulu, celu pucinu pre la noi, inca nu e petrunsu de insemnatatea scólei, si ori-ce **contribuire** pentru scóla si docente, o cugeta cá o sarcina, cá o **greutate**, de carea cu ori-ce pretiu, se nevoiesce a scapá, chiaru si cu **parasirea** religiunei sale. E tempulu **supremu** deci, cá in caus'a **scolasteca**, se ne intielegemu **toti** romanii fora deosebire de confessiune. Si **organele** chiamate spre acést'a, ar' trebuí se lucre cu totu zelulu, cu sinceritate si fora de reserve, in favórea realisarei acestei intielegeri pre base **drepte** si **ecuitabile**.

„Incunosciintiare."

Sub acestu titlu amu publicatu in numerulu trecutu 56 pe col. III-a o notificatiune din partea presiedintelui Asotiatiunei transilvane, in care s'a stracoratu o regretabila erore omittenduse unu rondu intregu. Relativu la inlesnirile de drumu ale participantiloru la adunarea generala, in locu de „cu unu biletu de clas'a II-a si cu una diumetate biletu de clas'a II-a se vor' poté folosi s. c. l." este a se citi: **„cu unu biletu de clas'a III-a voru poté caletori pe cl. a II-a si cu unu diumetate biletu de cl. a II-a se voru poté folosi de cl. a III-a** pentru a caletori **odata** incóce si incolo." —

Noutati diverse.

(Essecutiuni de dare.) Diariulu „Pest. Lloyd" comunica, ca unu locuitoriu din Pest'a, nepotendu plati darea, ce i se prescriesese in summa de 20 fl., a trebuitu se suferia, cá se-i pemnoreze si transfereze mobiliele din casa in pretiu de 80 fl. — In fine aceste mobilie au ajunsu la licitatiune, inse fiindu ca nice unu judanu n'a voitu se le cumpere in pretiulu de estimatiune de 80 fl. din causa, ca „Geschäftulu merge fórte miserabilu", s'a apucatu in fine unulu dintre membrii commissiunei, si in numele unui amicu alu seu a oferitu 9 fl., pentru care suma a si capetatu garnitur'a de mobile. Spesele de licitatiune se urcasera inse la 14 fl. asiá incatu bietulu cetatianu nu numai ca a remasu fora mobile, alu caroru pretiu de batjocura n'a acoperitu nice spesele de licitatiune, ci detori'a lui de dare s'a urcatu prin acésta procedere dela 20 fl. la 25 fl. — Pentru acésta detoria i se va vinde in fine si patulu, mes'a si ol'a dela focu, si asiá in proportiunea, in care elu va fi jefuitu, va cresce si detori'a sa de dare, in fine inse elu va remané seracu pe strade, fora cá statulu se aiba nice celu mai micu folosu. — Asiá cá la noi nice in Turci'a.

(Furtu.) — „Kelet" ne spune ca in nóptea spre dominec'a trecuta i s'a furatu baronului Adam Bánffy la mosi'a s'a in Valaszut argintaria in valóre de aprópe 3000 florini. Furulu s'a suitu cu ajutoriulu unui scaunu si-a unei mese, care se aflà tocmai sub ferésta salei de mancare, pana la acést'a, a spart'o si a intratu in sala, deunde a culesu tóta argintari'a, candelabrele, o pusca si vasele scumpe si s'a dusu p'aci incolo cu ele. O parte a argintariei e semnata cu literele A. B. si cu-o coróna, partea cealalta cu emblem'a familiei Wesselényi si Bánffy.

(Escesse popesci.) Pop'a calvinescu anume Nagy Tamás din comun'a romanésca, déra calvinita dela Turdasiu de langa Oresteia, amestecatu fiindu, cum dice „M. Polgár", intro istoria amorósa, s'a vediutu necesitatu a-si curmá firulu vietiei prin sinuccidere. Nefericitulu, despre care lumea dice, ca traiá in relatiuni illegali si peccatóse cu o femeia, s'a aruncatu in Muresiu si s'a innecatu. Cadavrulu dinsului l'au aflatu nisce pescari in apropiare de Ili'a muresiana. — Intre parochulu calvinescu Tolnai Lajos dela orasiulu Muresianu (M.-Vásárhely), cunoscutu si cá poetu, si intre poporenii sei, toti secui grosi la céfa, s'a incinsu cérta si processu atatu de scarnavu, incatu dupa cum lu descriu diariele din Clusiu, anevoia i se mai póte aflá parechia in registrulu scandaleloru. —

(Oficeri romani in servitiile Serbiei.) Se asicura ca mai multi oficeri romani in retragere (neactivirate) ar' fi intratu in armat'a serba. „Vocea Covorluiului" relatéza, ca d. majoru in retragere Al. Catargi, fostu deputatu, ar' fi oferitu servitiele sale Serbiei si deja s'ar fi aflandu pe teatrulu luptei. D. A. Catargi, adauge numit'a fóia, cá romanu si pe catu scimu cá unulu ce sta in legatura de familia cu pr. Milanu a respunsu prin atare fapta celoru mai frumóse simtiemente ce potu recomandá pe unu omu.

(Fortificatiuni catra Romani'a) Diariele transilvane aducu scirea, ca tóte despartiementele de pionieri dela trupele ce garnisonéza in Transilvani'a ar fi primitu ordinu de a se apucá de fortificarea strimtoriloru (passuriloru) din Carpatii meridionali. La turnulu rosiu si la passurile dela Brasiovu au se se faca mari fórtificatiuni. Din acésta causa au fostu dejá in Sambet'a trecuta, 29 Iuliu a. c. mai multi officieri de geniu la turnulu rosiu, spre a face planulu necessariu. Acesti officieri au venitu anume din Vien'a.

(Tiér'a miliardeloru.) — Prusi'a cauta unu imprumutu de 120 milióne! Lumea se intréba ce s'au facutu cele 5 miliarde luate dela francesi, déca actualmente nu au bani nici pentru a'si rescumpera drumurile de feru. Lucru curiosu! Franci'a a debursatu cei mai multi bani si ea dispune actualmente de celu mai multu numerariu. In 5 luni de dile din anulu curentu importulu seu a fostu de unu miliardu si 800 milióne ér' exportulu de trei miliarde si 500 milióne! Parisulu a cerutu 120 milióne si in 24 óre i s'a datu 6 miliarde, dilele acestea! — Ce dice tiér'a miliardeloru? — (V. C.)

(Generalulu rusu Kaufmann,) invingatoriulu Chivei, care a ajunsu la unu mare renume cá belliduce se dice ca ar' fi sositu in cuartirulu generalu serbu. Kaufmann se fi luatu cu sine si doi oficeri din statulu majoru rusu. Asemenea se vorbesce ca ar' fi sositu si cunoscutulu panslavistu generalulu Fadejeff la Belgradu.

(Osman-pasi'a, alias Farkas, recte Wolf.) Despre Osman-pasi'a, pe care 'lu facura prisonieru muntenegrinii la Vrbica si de care se vorbea ca ar' fi insusi exmaresialulu Bazaine, ne aduce acuma „P. Lloyd" urmatórea schitia biografica: „Déca nu ne insielamu, Osman-pasi'a e fratele de curundu repausatului directoru alu fabricei de caramida din Steinbruch, Bernhard Wolf. In anii 1848/9 s'a luptatu Osman-pasi'a in sirurile honvediloru si atunci 'si-a maghiarisatu numele de familia Wolf in „Farkas". Elu era sub comand'a lui Bem sub care a inaintatu la gradulu de locotenente. Cu renumitulu generalu trecù si Farkas in Turci'a si se facù musulmanu. Escelentele sale cunoscintie limbistice ii procurara indata unu postu cá profesore la academi'a militara in Constantinopole; avù inca si marea onóre d'a fi instructorele printiloru imperiali. In resbelulu dela Crimea avé Osman, care avansase pana la Bey (guvernoru), insarcinarea delicata d'a portá corespondinti'a intre armat'a turcésca, anglesa si francesa; dupa finitulu campaniei fú innaltiatu Osman Bey la demnitatea unui pasia. Compatriotulu nostru este, ori catu de curiosu s'ar' paré acést'a (?), unulu din cei mai zelosi musulmani si a intratu in relatiuni de aprópe cu cele mai nobile familii turcesci prin casatóri'a s'a cu fii unui functiunariu inaltu turcu. Inainte cu unu anu 'si-a maritatu Osman-pasi'a o fiica de 13 ani cu unu teneru turcu, care are o positiune insemnata diplomatica. Noi amu avutu ocasiune a ceti scrisórea, in care impartasise Osman-pasi'a evenimentulu acesta imbucuratoriu fratelui seu, si ne-amu convinsu dintr'ensa ca prea-cultivatulu militariu turcu apera doctrinele Islamului c'unu raru entusiasmu." — Acuma va avé d. Farkas timpu de ajunsu pentru meditatiuni musulmane, supraveghitorii sei muntenegrini nu'lu voru impiedecá dela aceste.

(Ce a cheltuitu Abdul-Aziz.) Foile umoristice germane diceau nu de multu despre fostulu Sultanu „A-bdul azi-Z", ca este dela A pana la Z unu cheltuitoriu. Diuariulu francesu L'Economiste ne spune acuma, ca Abdul-Aziz a cheltuitu in timpulu domniei de 15 ani 53 milióne lire turcesci séu unu miliardu si doue sute milióne franci, preste cele 200 milóne livre ce a imprumutatu Turci'a!

Mai nou.

In momentulu candu se iésa foi'a ni se impartasiesce unu telegr. a lui „Kr. Ztg." din Bucuresci care spune ca ministr. pres. **Epureanu** ar' fi declaratu in siedintia turbulenta a camerei din 4 Iuliu st. n., ca **intregu ministeriulu 'si-a datu dimisiunea**; principele inca nu a decisu.

Resultatele operatiuniloru

Institutului de creditu si de economii „ALBIN'A" din Sibiiu

in trimestrulu II dela 1 Aprile pana in 30 Iuniu 1876.

I. Reuniuni de creditu.

		fl. cr.
	Cu finea lui Martiu a. c. se aflara in legatur'a reuniuniloru de creditu	
1451	participanti cu unu creditu preste totu de	67,587 15
	in decursulu patrariului II repasira	
211	participanti si din imprumute se replatira	5,170 17
	remanu deci cu 30 Iuniu a. c.	
1240	participanti cu unu creditu preste totu de	62,426 98
	Fondulu de garantia alu reuniuniloru consta din sum'a de	30,220 50

II. Depuneri pentru fruptificare.

	La 31 Martiu a. c. erau	
340	depuneri in suma de	290,034 45
	In decursulu patrariului II au mai urmatu	
54	depuneri in suma de	53,576 67
	Astu-modu starea acestui ramu in acestu patrariu a fostu de	
394	depuneri in suma totale de	343,611 12
	Din care in decursulu trimestrului se ridicara	
28	depuneri in suma de	38,211 35
	Remanendu cu finea lunei Iuniu o stare de	
366	depuneri in suma de	305,399 77

III. Operatiuni de escomptu.

	Starea portfoliului de schimburi cu 31 Martiu a fostu de	
1713	bucati schimburi in valóre de	496,231 81
	In decursulu patrariului II se mai escomptara	
814	schimburi in suma de	338,614 50
	Prin urmare starea totale a portfoiului in patrariulu II fù de:	
2527	bucati schimburi in valóre de	834,846 31
	In decursulu patrariului se rescumperara si reescomptara	
832	bucati schimburi in sum'a de	334,509 60
	Astu-modu resulta cu 30 Iuniu starea de	
1695	bucati schimburi in sum'a de	500,336 71

IV. Imprumuturi de lombardu,

sa'u redusu in decursulu patrariului dela fl. 3420 la . . . . 3,150 —

V. Operatiuni ipotecari.

	Starea imprumuteloru ipotecari a fostu cu finea lui Martiu de	
92	oblegatiuni in suma de	34,570 44
	In decursulu patrariului II se replati	
1	imprumutu in suma de	762 63
	Prin urmare starea acestui ramu cu 30 Iuniu e de	
91	oblegatiuni in suma de	33,807 81
	Revirementulu cassei in cele 3 luni fù preste totu de	692,014 06

Statulu generalu cu 30 Iuniu 1876.

I.	In numerariu	14,133 63
II.	In oblegatiuni de participanti	62,426 98
III.	Portfoiulu de schimburi	500,336 71
IV.	Lombardu	3,150 —
V.	In oblegatiuni ipotecari	33,807 81
VI.	In charthii de valóre	15,887 25
VII.	Moneta	594 29
VIII.	In Realitati	21,550 —
	Totalulu	651,886 67

Directiunea institutului.

Nr. 133 ex 1876. 1—3

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de invetiatoriu la scól'a normale dein Naseudu cu salariulu anuale de 500 fl. v. a., se scrie concursu cu terminulu de insinuare pana in **26 Augustu** cal. n. 1876.

Suplicele si documentele concurentiloru despre aplicarea loru pre terenulu invetiatorescu, si despre activitatea loru de pana acuma, suntu a se asterne la Comitetulu administratoriu de fondurele scolare dein Naseudu pana la terminulu statoritu.

Deintre concurenti va fi preferitu acela, care va documenta ca a depusu prescrisulu esamenu de cualificatiune, ca este aptu a propune in tóte trele limbile patriei, si care despre portarea de pana acuma produce documentele cele mai indestulitóre.

Din siedinti'a comisiunei fonduriloru scolarie tienuta la Naseudu in 29 Iuliu 1876.

Presiedintele: Gregoriu Moisilu, vicariu.

Secretariulu: Tom'a Mihalc'a

Anunciu de licitatiune.

In **8/20 Augustu** 1876 la **11** óre inainte de amédiu se va tiené in cancelari'a comunale din Pareu langa Siercai'a licitatiune minuenda publica a edificarii unei nóue baserice gr. or. romane in numit'a comunitate.

Spesele de edificare suntu urmatóriele:

		fl.	cr.
1.	Pentru lucrulu de zidari, fora materialu	6700	—
2.	„ „ „ petrari dimpreuna cu materialulu	88	80
3.	Pentru lucrulu de lemnariu, fora materialu	1055	—
4.	Pentru lucrulu de mesari	592	—
5.	„ „ „ lacatariu si fauru	1423	50
6.	„ „ „ tinicheria . . .	993	—
7.	„ „ „ sticlari	227	40
8.	„ „ „ cimentari . . .	200	—
	Laolalta .	11279	70

Cá vadiu suntu de a se depune 5% ale sumei de esclamare. Inainte de inceperea licitatiunei se primescu si offerte sigilate, provediute cu vadiulu corespundietoriu si timbrate.

Conditiunile de licitatiune dimpreuna cu planurile si preliminariulu facutu se potu vedé cu 14 dile inainte de licitatiune la officiulu parochialu din Pareu.

Pareu 16/28 Iuliu 1876. 1—3

Comunitatea basericésca gr. or.

Cursurile

la bursa in 4 Augustu 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5	fl. 90	cr. v. a.	
Napoleoni — — —	9	„ 85½	„	„
Augsburg — — —	102	„ 10	„	„
Londonu — — —	124	„ 10	„	„
Imprumutulu nationalu —	69	„ 15	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	65	„ 85	„	„

☞ Esemplare complete pe sem. II-lea, se mai afla. Rogamu a grabi cu prenumerarea.

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.